

אותו זמן ידעו שהוא כבר ברח ונמצא בגליל העליון. ואז החל מסע ההפחדה והטרור נגד הישוב כולו.

אנשי "השומר", שאצלם הסתתר לישנסקי, החליטו לחסל את הבורח ולהציל את הישוב. ירו בו, הוא נפצע, ושוב ברח, הסתתר בפתח תקוה אצל אישה, שבעלה היה במצרים ויוסף לישנסקי היה מביא לה כסף ממנו.

אחרי כמה ימים, כשלא יכלה להסתיר אותו יותר, הלך לנבי-רובין ושם תפסו אותו בדואים.

נעמן בלקינד ויוסף לישנסקי ניתלו בדמשק ביום 16.12.1917. והסוד? בספרים שנכתבו סמוך לאותה תקופה מסופר שליד עמוד התלייה אמר נעמן בלקינד ליוסף לישנסקי "תגיד את האמת!" ולישנסקי ענה: "ניקבר, ואתה לא תדע".

נכון או לא נכון - את הדברים שמע וגם סיפר הרב שליווה אותם.

אנשי חסן בק מגיעים אלינו. סופו של חסן בק

למטולה באה יום אחד קבוצת שוטרים תורכים בלוויית גששים ושוטרים ערבים, אספו את הצעירים ודרשו מאתנו שנלך אתם ונראה להם מקומות: היכן נמצאים הוואדיות כמו נחל התנור ועוד.

רק אחרי זה נודע לנו ש"השומר" החזיק את יוסף לישנסקי איש ניל"י בחמארה, שמישהו ירה בו ולא פגע, שהוא ברח והתורכים באו לחפש אותו. החיפושים בישובים מצד "הקומיסיה" של חסן בק, נמשכו ועברו מישוב לישוב מדרום לצפון, כאשר הנימוק לחיפושים ומאסרים הוא הסתרת יוסף לישנסקי. בכל מקום הקיפו את הישוב, אספו את כל הגברים ושלחו אותם בתנאים קשים לריכוז בנצרת ומשם שלחו את חלקם לדמשק. מדמשק רבים לא חזרו.

למאסרים קדמו מכות ועינויים. הישוב היה נתון בפחד אימים. קשה לתאר היום כמה חלש ודל היה "הישוב", כמה מעטים האנשים בכל מקום. היה איום של השמדה כללית אם לא יוסגר יוסף לישנסקי. הפחד במטולה היה כל כך גדול, שחששו להזכיר את שמו, גם המכרים. אחרי זמן התחילו אנשים לספר שעזרו לו, שנתנו לו אוכל בברירתו. לא היה ולא נברא. היה פחד מוות אישי וגם ציבורי.

התורכים אמרו: "נעשה לכם מה שעשינו לארמנים".³⁶